

TAARIFA

Kubadilisha Mifumo ya Chakula cha Majini: maono ya nchi, Mapengo ya Maarifa, na Njia ya Kufikia Huko

Rajita Majumdar

Desemba 2023

Muhtasari

Kijitabu hiki cha mtazamo kinaeleza mafunzo yaliyotokana na kikao cha kubadilishana maarifa kilichofanyika katika warsha ya mwanzo ya Asia–Africa BlueTech Superhighway (AABS), iliyoandaliwa na WorldFish kutoka tarehe 9 hadi 12 Oktoba 2023, huko Penang, Malaysia. Warsha ya mwanzo iliwaleta pamoja wataalamu na wanasayansi zaidi ya 70 kutoka washirika 27, washirika watarajiwa na wengine katika majadiliano shirikishi ili kutoa muundo kwa Awamu ya 1 ya AABS (2023-2027) itakayotekelezwa nchini Bangladesh, Kenya, Msumbiji, Nigeria, na Tanzania.

Kubadilishana maarifa na kuunda kwa pamoja ni mwanzo na kiini cha AABS, kuanzia ngazi ya jamii yenye wahusika mbalimbali ikiwemo wafanyakazi wa uvuvi wa kiwango kidogo, vyama vya pwani, taasisi, mashirika ya serikali na makampuni binafsi, hadi ngazi za kikanda na kimataifa, zikiunganisha watekelezaji na watunga sera katika nchi mbalimbali kuhusu changamoto, suluhisho, na fursa katika mifumo ya chakula cha majini.

Washiriki wa warsha, kupitia kubadilishana maarifa kulikoratibiwa, waliwasilisha maono yao ya kile AABS inaweza kutoa katika nchi zao na kushiriki mtazamo wao kuhusu teknolojia, mapengo ya maarifa na mbinu madhubuti za kuwezesha uelewa bora wa kitaifa na marekebisho ya suluhisho.

Maana ya AABS kwa Washirika

Washirika walieleza maono tajiri na tofauti kuhusu maana ya AABS kwa upande wa athari na utekelezaji wake. Maneno muhimu yalijumuisha chakula (14), usalama (5), lishe (8), maarifa/ kushiriki maarifa/ uhamishaji maarifa (7), ujifunzaji/ mafunzo (4+3), ushirikiano (6+2+2), uendelevu/ endelevu/ mazingira endelevu ya chakula (3+3+1) na maisha (7).

Mada Maarufu Inayojitokeza katika Nchi

Kuna haja ya haraka ya data sahihi kuhusu uvuvi ikiwa ni pamoja na jukumu la wanawake, vijana na lishe katika mifumo ya chakula cha majini. Habari pia zilitolewa kuhusu ufugaji samaki uliojumuishwa na usimamizi wa uvuvi unaotegemea motisha unaolenga kusawazisha malengo ya uhifadhi na maisha. Washiriki walitambua haja ya suluhisho za ubunifu za kupunguza upotevu na uharibifu wa chakula, kama vile makabati ya kupoza yanayotumia nishati ya jua na vikaushio. Mahitaji mengine muhimu yalikuwa kukuza thamani ya lishe ya vyakula vya majini ili kuunda masoko kwa ajili ya mwani, kuongeza thamani kwa samaki na kuendesha fursa za ajira kwa wanawake na vijana.

Maafikiano ya jumla yalikuwa kwamba ni muhimu kubadilisha teknolojia kufaa muktadha wa kiyejeji na kwa ujifunzaji na kubadilishana maarifa kuendelea kuwa maalum kwa wahusika mbalimbali ili kuwezesha mabadiliko endelevu na ya kubadilisha.

Kielelezo 1. Vielelezo vya maneno vya AABS vinavyowakilisha vipaumbele vilivyowasilishwa na washikadau.

Mtazamo wa Nchi: Kuona Matokeo kutoka AABS na Kufikia Huko

Ili kuanza kutoa muundo kwa mpango wa utekelezaji wa AABS katika nchi, vikundi vya nchi vya AABS vilikusanyika kujadili matokeo yanayotarajiwa kwa mradi na maarifa na njia ambazo zingekuwa madhubuti kufanikisha maono yao. Baadhi ya Hoja Muhimu Zilizobuliwa na Vikundi vya Nchi ni pamoja na:

Bangladesh

- Kuna umuhimu mkubwa na thamani ya kuongeza uelewa kuhusu umuhimu wa uvuvi wa kiwango kidogo kwa ajili ya lische na maisha. Maonesho, vifaa vya mafunzo, vipeperushi vya sera, na kampeni za mabadiliko ya tabia zinazolenga watendaji mbalimbali zinaweza kuwa za manufaa, kama ilivyooneshwa katika Kielelezo 2.
- Kushirikiana na makundi ya utetezi kunaweza kusaidia kuhamasisha kuongezeka kwa vyakula vya majini katika programu za chakula shuleni, kama vile kuongeza unga wa samaki au mwani kwa ajili ya kuongeza lische, huku pia ikiunda soko jipya.

“ Miaka kumi iliyopita, hakuna mtu aliyekula kaa wa matope au ngisi huko Bangladesh. Sasa hivi ngisi ina thamani zaidi ya samaki katika baadhi ya maeneo.

Uumbaji wa mahitaji mapya ya vyakula vya baharini ulichochea na ushawishi mzuri wa sera na kampeni za uelewa kukuza faida za lische na fursa za kipato katika sekta hii.

Kenya

- Lengo la kuimarisha uzalishaji endelevu miongoni mwa wafanyakazi wa samaki wa kiwango kidogo lazima lishughulikie malengo ya uhifadhi na maisha kwa wafanyakazi wa samaki wa kiwango kidogo.
- Vikundi vya usimamizi wa ufuo vilivyoandaliwa kienyeji (BMU) ni lengo muhimu la maendeleo ya uwezo kwa ajili ya usimamizi bora wa data za uvuvi, kuwezesha ufuatiliaji bora na uvunaji endelevu. Njia madhubuti ya maendeleo ya uwezo wa BMU inaweza kuwa jukwaa la kila mwaka la wavuvi.

- Mbinu za ufugaji maji ya kina kirefu zinaweza kuchunguzwa ili kuongeza uzalishaji wa mwani kwa kushughulikia kupasha joto kwa maji ya matumbawe. Mashamba ya majaribio, maonesho, na miongozo inaweza kutengenezwa kama njia ya kuwafikia BMUs na jamii.
- Ubunifu wa kijinsia na unaolenga muktadha wa kienyeji utakuwa muhimu, kwa mfano, kuhama kwa ufugaji wa majini kwenda maji ya kina kirefu kunaweza kuwatenga wanawake na uwiano wake unaweza kutofautiana kulingana na mpangilio wa jamii tofauti za pwani.

Msumbiji:

- Kunahitajika suluhisho za kupunguza taka za samaki na kuongeza thamani katika ngazi ya jamii.
- Kuna haja ya utetezi zaidi kwa ajili ya uwekezaji zaidi wa sekta binafsi katika uvuvi wa kiwango kidogo, kwa kuwa asilimia ndogo tu ya uwezo wake inatumika hivi sasa.

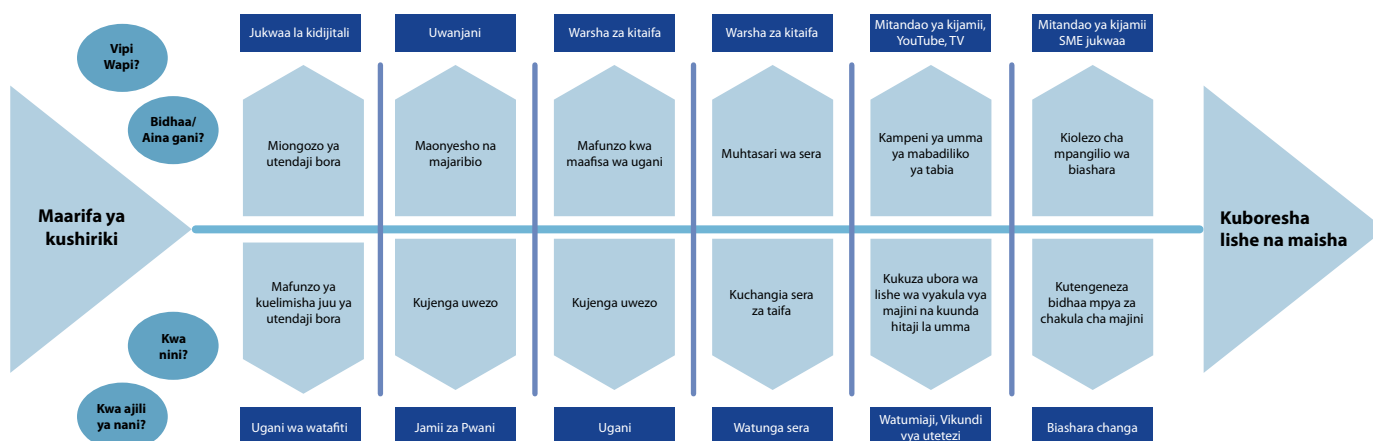
“ Wavuvi hawana barafu ya kuhifadhi samaki wao kwenye boti na nusu hupotea kwa sababu ya kuathiriwa na jua hata kabla ya kufika nchi kavu.

Nigeria

- Kuna haja ya kuzingatia uundaji wa kazi endelevu na ushiriki wa vijana kupitia uwekezaji wa sekta binafsi katika sekta za uvuvi na ufugaji samaki.
- Kuongeza uwezo wa kuandaa mipango ya biashara na tafti za uwezekano ni muhimu ili kuvutia uwekezaji wa fedha na kuendeleza biashara ndogo endelevu za chakula cha majini.

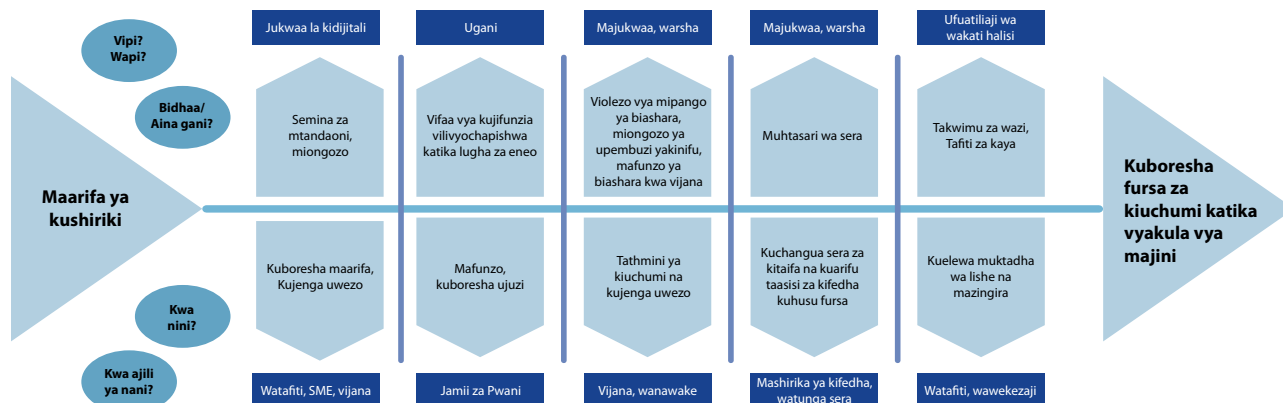
BANGLADESH - LISHE NA RIZIKI

Kielelezo 2. Nyenzo za kushiriki maarifa yaliyowasilishwa na kundi la Bangladesh.

- Ushiriki wa vijana ni sehemu muhimu ya kusaidia mifano inayowezekeka na kuvutia taasisi za fedha kuwekeza. Nafasi za kushiriki maarifa kati ya nchi zilitambuliwa wakati wa warsha.

NIGERIA - USHIRIKIANO WA SEKTA BINAFSI NA KUTENGENEZA AJIRA

Kielelezo 3. Nyenzo za kushiriki maarifa yaliyowasilishwa na kundi la Nigeria.

Tanzania

- Kama hatua ya kuanzia, kuna haja ya utafiti wa kina kuelewa uwezo wa uvuvi na ufugaji samaki nchini.
- Lazima kufanyika utafiti wa mnyororo wa thamani wa samaki ili kuonyesha changamoto za upotevu na taka za chakula na kuweka ramani ya mipango inayoendelea, mapengo ya maarifa na yale yanayohitajika kufanywa.

↕ Bangladesh Tanzania	'Tuna mabwawa tupu ya kuangulia. Tunahitaji utaalamu kutoka Asia kuhusu mbilimbibahari na kaa. Teknolojia nafuu za Bangladesh zinaweza kufanya kazi barani Afrika.'
↕ Visiwa vya Solomon Kenya	'Tuna masaa 12 ya mwanga wa jua, uwezo mkubwa ambao haujatumiwa kwa nishati ya jua. Tunavutiwa na uzoefu wa friji za jua kama hasara baada ya mavuno ni kubwa.'
↕ Nigeria Bangladesh Kenya	'Tutawezaje kuhamisha teknolojia ya mwani ya Bangladesh hadi Nigeria? Ushirika wetu wa wanawake wa mwani pia ungependa uzoefu wa kutengeneza sabuni kutoka Kenya.'

Mapendekezo:

Kuwezesha kubadilishana maarifa ndani na kati ya vifurushi vya kazi vya AABS

Katika ngazi za nchi na mradi, washirika wa AABS wanahitaji kupanga kubadilishana maarifa si tu ndani ya kila moja ya vifurushi vyake vinne vya kazi lakini pia kati yao. Inamaanisha, kwa mfano, kutambua mada za vitendo vinavyovuka (k.m., kati ya kifurushi 1 na 2 cha kazi, jinsi ya kukusanya data kwa ajili ya hasara ya thamani ya lishe kutoka uvunaji hadi masoko na haja

ya seti za data zilizogawanyika kijinsia kwa vifurushi vyote vya kazi) na maeneo ya kawaida ya uwanja kwa majaribio na kujifunza inapowezekeka. Utafiti mmoja unaweza kuwa na mitazamo tofauti kwa ajili ya kuzalisha maarifa, ikiwa ni pamoja na kushindwa kwa miradi ya zamani. Kwa mfano, jaribio la friji ya jua katika Visiwa vya Solomon linaweza kuwa kisa cha kujifunza kwa ajili ya kubuni inayomlenga mtumiaji, kuhakikisha uendeleu, kuwezesha wanawake, na umuhimu wa maendeleo ya uwezo wa makundi ya msingi.

Kubadilishana Maarifa kati ya Vifurushi vya Kazi			
Majukumu ya kijinsia katika uvuvi/ufugaji samaki na lishe/maisha ya kaya Jinsi ya kuingiza maoni ya mwisho wa mtumiaji, k.m., yaliyomo yanayozalishwa na mtumiaji		Upotevu wa lishe katika mnyororo wa thamani (vifurushi 1 na 3 vya kazi) Mawazo ya kuongeza thamani katika ngazi ya jamii na kuunda mahitaji (vifurushi 1, 2 na 3 vya kazi) Kuweka ramani ya fursa za ruzuku kwa majaribio ya ndani	
Kifurushi 1 cha Kazi Pwani ya Kidijitali	Kifurushi 2 cha Kazi Ufugaji wa Aina Mbalimbali za Viumbe Baharini (IMTA)	Kifurushi 3 cha Kazi Teknolojia Zinazozingatia Hali ya Hewa za Kupunguza Upotevu na Uharibifu wa Chakula cha Majini	Kifurushi 4 cha Kazi Vivutio vya Uhifadhi wa Pwani na Usimamizi wa Uvuvi
<ul style="list-style-type: none"> Utafiti wa kukusanya data za uvuvi Jinsi ya kuoanisha hifadhidata na ontolojia Mafunzo yaliyopatikana kutoka Peskas – uhamisho wa teknolojia ya kidijitali 	<ul style="list-style-type: none"> Mipango ya biashara, uchambuzi wa upembuzi yakinifu na mifano ya utafiti wa soko kwa ajili ya vijana/wanawake Utafiti wa mifano ya IMTA na warsha mtandaoni 	<ul style="list-style-type: none"> Uchambuzi wa mnyororo wa thamani wa chakula cha majini 'Jinsi ya' kufanya upelelezi, maonesho, warsha mtandaoni, n.k. kwa ajili ya uhamisho wa uvumbuzi wa teknolojia safi na ya jua (friji, kukausha, kuvuta sigara n.k.) 	<ul style="list-style-type: none"> Uchanganuzi wa hali Visa vinavyoonyesha athari, migongano ya uhifadhi dhidi ya matumizi

Kielelezo 4. Kuepuka silo za vifurushi vya kazi - mifano ya mada za kujifunza ndani na kati ya vifurushi vya kazi.

Kuongeza nyenzo za ujuzi za AABS

- Ramani ya washirika wa AABS wanaoshiriki katika mitandao ya kijamii yenye ushawishi na/au majukwaa ya maarifa (k.m., LinkedIn, YouTube, The Fish Site) na mitandao ya kitaalamu (k.m., COFI). Kuongeza ufikiaji wa AABS kwa kukuza bidhaa mpya za maarifa kwenye njia hizi.
- Kufuatilia na kuchangia kwenye majadiliano yanayohusiana na kuingiliana na maoni.
- Kutambua nani anaweza kufanya upelelezi wa wadau (k.m., kusaidia kuunganisha na mipango inayofaa au inayokamilishana katika nchi lengwa au fursa za ruzuku).
- Kutumia majadiliano ya sera za pande mbili zilizopo kati ya nchi za AABS.
- Kuendeleza kwa ushirikiano na kushiriki kalenda ya matukio muhimu katika ngazi ya nchi, kikanda na kimataifa ili kutabiri ambapo AABS inapaswa kuonyesha hadithi zao bora za athari na bidhaa za maarifa.

Mitandao ya kijamii, ya jumla na yanayohusiana na matukio

Tukio husika k.m., Jukwaa la Wavuvi, mkutano wa lishe bora

Wadau k.m., Benki ya Dunia, Muungano wa Milo ya Shule

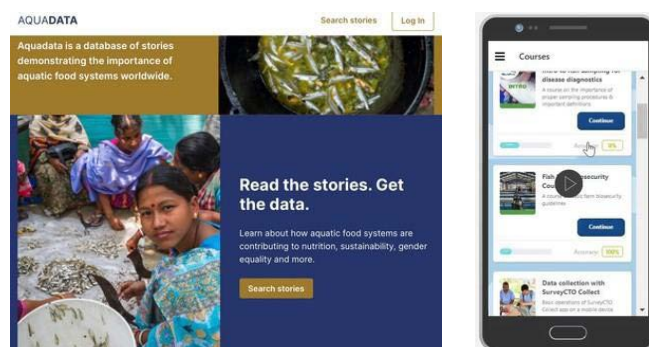
Wawezeshaji wa kijamii k.m., Mashirika Yasiyo ya Kibiashara, wafanyakazi wanawake/vijana/wa samaki

Vituo vya SME k.m., The Fish Site and Samaky hub

Kuchunguza zana na majukwaa ya kubadilishana maarifa yanayotumika na washirika wa AABS

Ili kutoanza upya, WorldFish na washirika wa AABS wanapaswa kujadili majukwaa ya maarifa na zana za kidijitali zilizopo ambazo zinaweza kutumika kwa mradi:

- Data za majini ya kuonyesha hali ya mabadiliko na maendeleo ya mradi.
- Learn.ink app - hutumika sasa kwa usimamizi wa magonjwa ya samaki, inawezesha kuundwa kwa moduli za mafunzo zinazoweza kufikiwa kwenye simu za mkononi kwa watoa huduma za ugani na wafugaji samaki. Chunguza video za mafunzo kwa ngazi ya jamii kuhusu mbinu bora kwa mfano, zile zilizoandaliwa na Digital Green.

Kielelezo 5. Mifano ya majukwaa ya kuelimisha ambayo yanaweza kutumika na washiriki wa AABS.

Kuhusu WorldFish

WorldFish ni shirika la kimataifa la utafiti na mwanachama wa CGIAR, linalofanya kazi kupunguza njaa, utapiamlo, na umaskini kwa kuboresha kwa njia endelevu mifumo ya chakula cha majini. Linashirikiana na washirika wa kimataifa, kikanda, na kitaifa kukuza na kutoa uvumbuzi wa kisayansi, ushahidi kwa ajili ya sera, na maarifa ya kuwezesha athari sawa na jumuiishi kwa mamilioni ya watu wanaotegemea samaki kwa maisha yao. www.worldfishcenter.org

Manukuu

Chapisho hili linapaswa kunukuliwa kama: Majumdar, R. 2023. Asia–Africa BlueTech Superhighway: Kubadilisha mifumo ya chakula cha majini: maono ya nchi, mapengo ya maarifa, na jinsi ya kufika huko. Penang, Malaysia: WorldFish. Mtazamo: 2023

Leseni ya Creative Commons

Maudhui ya chapisho hili yametolewa chini ya Leseni ya Kimataifa ya Hakimiliki-Isiyo ya Kibiashara 4.0 (CC BY-NC 4.0), ambayo inaruhusu matumizi yasiyo ya kibiashara, ikiwa ni pamoja na uzalishaji, marekebisha, na usambazaji wa chapisho mradi kazi asili itajwe ipasavyo.

© 2023 WorldFish.